

ДНЕВНИКЪ 25.

ЗАСЪДАНИЕ НА 29 ЯНУАРИЯ 1882 ГОДИНА.

Прѣдсѣдателство на Г-нъ Георги Груевъ.

Присѣствувать 9 члена; отсъствува г-нъ Д-ръ Чомаковъ по болѣсть.

Засѣданието се отваря на 2 часа слѣдъ пладнѣ.

Прочитатъ се слѣдующитѣ съобщения: по дневний рѣдъ е понататѣшното обсъждане на въпросътъ за двамата финанцисти, за които се отнася съобщението отъ г-нъ Главний Управителъ отъ вчерашна дата подъ №

Г-нъ Минковъ прѣдлага да се вземе въ внимание миѣнието, което г-нъ Прѣдсѣдателътъ изказа въ вчерашното засѣдание т. е. да се пише на г-нъ Главний Управителъ едно по подробно писмо, въ което да му се изложатъ причинитѣ, по които Постоянний Комитетъ не може да приеме условията му за двамата специалисти.

Г-нъ Калчевъ мисли, че всички могатъ да разбератъ важноста и значението на това писмо, щомъ като го прочетатъ съ надлѣжното внимание, той не е противенъ на миѣнието за съставянieto на единъ отговоръ по начинътъ прѣдставенъ въ последнето засѣдание отъ г-на Прѣдсѣдателя, нъ мисли, че не ще бжде злѣ, ако, прѣди съставянieto и испращанieto на тоя отговоръ, една комиссия идеше при г-нъ Главний Управителъ да го помоли да измѣни своитѣ условия.

Г-нъ Величковъ мисли, че не ще бжде злѣ, ако въ архивитѣ на Постоянний Комитетъ се намира едно добръ мотивирано изложение, като отговоръ на писмото на г. Главний Управителъ по въпросътъ на двамата специалисти.

Въпросъ е обаче, казва той, какъ трѣбва да се мотивира това писмо. По неговото миѣние то трѣбва да се опира върху правата, които Орган. Уставъ дава на Постоянний Комитетъ, и да бжде направено по единъ мекъ убѣдителенъ начинъ; тъй щото да може да му се докаже, че той нѣма право да му се сърди за тѣтѣ е взелъ едно рѣшение, което неотговаря на неговитѣ ожидания.

Г-нъ Д-ръ Хакановъ мисли, че прѣди да се вземе нѣкакво рѣшение, трѣбва да се приеме прѣдложението на г. Калчева за испращанieto на една комиссия до г. Главний Управителъ. и да го попита какъвъ ще бжде съвѣтникътъ за Общитѣ Сгради и да не би се намѣрилъ челоувѣкъ, който да има такива широки познания, щото да може да ръководи всичкитѣ отдѣли на речената Дирекция. Не е въпросътъ, казва той, въ приеманieto условията на финанцистътъ, нъ въ начинътъ на неговото повикване. Постоянний Комитетъ може днесъ да се съгласи да приеме тия условия, защото върва повече отъ всѣки другъ въ патриотизмътъ на г. Глав. Управителъ, нъ ако днесъ се отстѣпи по тоя начинъ на Александъръ Богориди, то

утрѣ може да доде другъ Генералъ Губернаторъ нѣкой мусурусъ или русенъ и на основание на такива прецеденти да иска въ такива важни въпроси да се отнася по сѣкий начинъ съ Постоянный Комитетъ. Това като има прѣдъ видъ, той желае щото Комитетътъ самъ или чрѣзъ една коммисия отъ 5—6 души да се помъчи да убѣди г-нъ Главний Управитель да оттегли писмото си и да измѣни условията за специалиста при Дирекцията на Финанцитѣ.

Г-нъ Прѣдсѣдателътъ казва, че той е билъ на мнѣние за повикването на финанциста и най много е настоявалъ да се приематъ условията на г. Главний Управитель; нѣ днесъ вече когато въпросътъ е прѣнесенъ на една съвсѣмъ беззаконна почва; когато произволътъ на г. Главний Управитель е тъй явенъ, то Комитетътъ трѣбва да остави всичко на една страна и да размисли какъ да се прѣсѣче той начинъ на противоконституционно дѣйствиe отъ страна на Държавната глава. Ако Постоянный Комитетъ не направи нищо въ тая смисълъ, то всичката отговорностъ ще падне върху него и той едва ли би можалъ да оправдае поведението си, ония които сж го поставили да пази правата и интереситѣ на страната. За това той мисли, че Постоянный Комитетъ, независимо отъ въпросътъ за специалиститѣ, е длъженъ да му отговори по единъ мекъ, нѣ сериозенъ и убедителенъ начинъ, че той не трѣбва да излиза вѣнъ отъ кръгътъ на правата, които му дава Органически Уставъ и да се сърди на Постоянный Комитетъ, когато тоя послѣдний не се съгласи съ неговитѣ взгляда върху тоя или оня въпросъ отъ извѣстна важность, какъто е напримѣръ въпросътъ за условията на специалиста финанцистъ, за който впрочемъ Постоянный Комитетъ не е отказалъ своето съгласие, а е искавалъ само едно мнѣние, че може да се намѣри такъвъ чиновникъ съ по сгодни условия, отъ ония които той му е прѣдставилъ съ писмото си отъ 16 текущаго подъ № 151.

Г-нъ Калчевъ мисли, че Постоянный Комитетъ по единъ или по другъ начинъ трѣбва да се постараетъ да убѣди г. Главний Управитель да оттегли писмото си отъ 28 текущаго подъ № 272. Колкото за рѣшението на Комитетътъ върху тоя въпросъ, г. Калчевъ го счита за окончателно и мисли, че Комитетътъ пѣма да направи добръ, ако вземе друго рѣшение което би противорѣчило на първото.

Г-нъ Стамбуловъ желае щото Постоянный Комитетъ да остави за сега въпросътъ за специалиститѣ и да се постараетъ да докаже на г. Главний Управитель, че той знае да пази правата на страната. Той е съгласенъ съ мнѣнието да се избере една коммисия да иде да помоли Главний Управитель да оттегли своето необмислено писмо и ако той не се съгласи, то да се избере друга една коммисия да състави отговорността му.

Г-нъ Д-ръ Хакановъ сподѣля възглаголетѣ на г. Прѣдсѣдателя и забѣлѣзва, че коммисията, която ще се испрати до г. Главний Управитель трѣбва да му докаже, че Комитетътъ никога не е билъ противенъ и не му е прѣпятствувалъ за въвеждането на каквито и да било улущения въ Областѣта, и че ако днесъ той не се е съгласилъ за отпуцанието на единъ специалистъ огромната заплата 30,000 франка, то е защото уеѣща голѣмата отговорностъ за израсходването на областнитѣ пари по единъ тъй немилостивъ начинъ и защото мисли, че единъ та-

къвъ чиновникъ може да се добие по съ умѣрени условия. Той вѣрва, че г. Гл. Управителъ ще оцѣни както прилича възгледетѣ на Комитета и ще поиска да оттегли писмото си, което биде прѣдмѣтъ на толкова дълги разисквания.

Г-нъ Прѣдсѣдателътъ мисли, че Комитетътъ трѣбва да опрѣдѣли принциптѣ, които комиссията би поддържа прѣдъ Главний Управителъ.

Г-нъ Калчевъ казва въ отговоръ, че комиссията ще поддържа рѣшението на Комитетътъ, ще се помъчи да го убеди да оттегли писмото си, като му заяви повторително, че Комитетътъ, освѣнъ гдѣто не е отказалъ да даде съгласието си за повикването на единъ специалистъ за Дирекцията на Финанциитѣ, нъ е готовъ да отстъпи за заплатата му една сума по голѣма отъ суммата която бѣ рѣшилъ въ вчерашното засѣдание, нъ не може да вземе отговорността да се съгласи за 30,000 франка. Колкото за специалиста въ Дирекцията на Общитѣ Страни и пр. Г-нъ Калчевъ мисли, че и дума даже не трѣбва да става затова, защото всички виждате, че той е съвършено непотрѣбенъ.

Г-нъ Янкуловъ казва, че той не може да счита г. Главний Управителъ за ангажиранъ къмъ Френското правителство, защото нѣма никакъвъ контрактъ подписанъ отъ него който да го задлъжава да приеме безъ друго речениетѣ специалисти.

Г-нъ Вазовъ казва, че отъ всичко което се е говорило до сега, той е можалъ да разбере, че всичкитѣ господа се сръмятъ да докажатъ какъ трѣбва да се направи за да се запазятъ правата на Комитета и да се избѣгне голѣмата отговорност, която може да падне върху му, нъ никой не е помислилъ да каже двѣ думи за мѣрките които трѣбва да се взематъ за да се избави страната отъ едно разбъркване, което може да послѣдва кризистъ прѣзъ който тя прѣминува. Комитетътъ, казва г. Вазовъ, вижда какви обтегнати сж отношенията между него и Генералъ Губернатора или нека да знае какво може да произлезе отъ това напръгнато положение. Единствения пѣтъ за да се излѣзе отъ това безисходно и опасно положение се състои въ отстъпкитѣ отъ страна на Постоянний Комитетъ. Тоя послѣдний трѣбва да отстъпи въ тоя случай, защото Генералъ Губернатора е въ състояние да приведе въ изпълнение заканванията, които съдържа писмото му отъ вчерашна дата, тия заканвания осжществени, страната ще бѣде посрамена и отговорноститѣ за това унижение и за другитѣ лоши послѣдствия ще паднатъ върху него. Както общественото мнѣние въ страната, тѣй и въ Европа сжщо ще бѣде опълчено противъ Постоянний Комитетъ, колкото той и да бѣде правъ и нищо неще бѣде въ състояние да го оправдае, тѣй като работитѣ отъ само себѣ си ще говорятъ, че той самъ не е билъ въ състояние да прѣдвиди тия случайности. Въ заключение г. Вазовъ казва, че неговото мнѣние е да се приематъ условията на Генералъ Губернатора, колкото се касае до специалиста при Дирекцията на Финанциитѣ, и да се помоли да оттегли писмото си по тоя прѣдмѣтъ испратено до Постоянний Комитетъ.

Г-нъ Д-ръ Хакановъ казва въ орговоръ на прѣдговорившии, че отиванието на комиссията при Главний Управителъ има за цѣлъ да прѣмахне и изглади всичкитѣ мѣнотии и недоразумения, които сж възникнали между него и Пост. Комитетъ по въпросътъ на специалиститѣ. Той вѣрва, че комиссията ще успѣе да достигне до едно окончателно споразумѣние съ него, ако само тя има умѣнието да

му прѣдстави причинитѣ по които Постоянный Комитетъ не е можалъ да се съгласи съ неговитѣ възглѣдове и да го убѣди въ голѣмата отговорностъ, която ще падне върху му, ако той изпълни своитѣ намѣрения, ако обаче и слѣдъ увѣщанията на комиссията казва той, г. Главний Управителъ не измѣни своето рѣшение, тогава на Комитетътъ не остава друго, освѣнъ да се съгласи за отпушанieto на 30,000 тѣ фанка, само и само да избави страната отъ една голѣма опасностъ. Колкото за специалиста на Общитѣ Сгради, че по никой начинъ нѣма да се съгласи за приеманieto му, ако даже и цѣла Румелия да пропадне.

Г-нъ Д-ръ Янколовъ желае прѣди да се избере комиссията, да се пояснатъ принципитѣ върху които тя трѣбва да се основава.

Г-нъ Прѣдсѣдателътъ казва, че писмото на г. Главний Управителъ съдържа седемъ точки и Комиссията ще гледа да ги опровергава съвършенно, като му докаже, че тѣ несъдържатъ нищо вѣрно, освѣнъ това той мисли, че отъ досегашнитѣ разисквания на Комитета, тя може да разбере върху какво трѣбва да се върти разговорътъ и съ него.

Пристихва се къмъ избиранieto на прѣдмѣтната комиссия. Избиратъ се съ тайно гласоподавание господа Д-ръ Хакановъ, Саллабашевъ и Д-ръ Янколовъ.

Г-нъ Прѣдсѣдателътъ молп комиссията да иде при г. Глав. Управителъ и прѣдлага нѣколко минути отпущъ до завръщанieto ѝ.

Г-нъ Саллабашевъ обявява, че по никой начинъ не приема да иде при княза, защото е съвършенно противъ приеманieto на специалисти, било за Дирекцията на Финанцитѣ, било за Дирекцията на Общитѣ Сгради, той не иска да вземе никаква отговорностъ върху си и оставя тя да падне върху ония, които сж извадили г. Главний Управителъ отъ глава безъ да взематъ въ внимание скромнитѣ срълства на Областѣта. И Постоянный Комитетъ, казва той, можеше да избѣгне тая голѣма отговорностъ прѣдъ Областното Събрание, ако се съгласеше да се свика едно събрание отъ прѣдставителитѣ въ по близкитѣ мѣста, въ което да се разиска тоя въпросъ всеотранно и да се вземе каквото рѣшение се намѣри за добръ. Въ заключение г. Саллабашевъ като вижда, че въпросътъ клони да се рѣши по единъ начинъ диаметрално противоположенъ на интереситѣ на Областѣта, категорически се отказва да иде съ речената комиссия и отхвърля отъ себѣ си всѣка отговорностъ по тоя въпросъ.

Г-нъ Величковъ казва, че той не иска да показва кой е кривъ и кой е правъ и кой трѣбва да тегли отговорността за гдѣто въпросътъ е взелъ такъвъ неприятенъ характеръ, както и за рѣшението което клони да се вземе важното въ тая минута е, казва той, да се сирѣвари една постъпка, която може да има най лошитѣ послѣдствия за страната, или която не би могла да се обясни и подкрѣпи прѣдъ свѣта другояче, освѣнъ съ това, че ние сме неспособни и некадърни да се подземаме отъ правата, които ни сж дадени, че сами не разбираме своитѣ интереси, че сме оставили да се въведе растройство въ най важнитѣ клонове на управленieto и не искаме да удобримъ мѣркитѣ нуждни за поправленieto на това плачевно състояние на работитѣ. Освѣнъ това комиссията ще му докаже, че Комитетътъ никакъ не е виноватъ, като работи въ смисълъ да му прѣсѣче охотата за да неповтаря въ бѣдѣще такива произволни и противоконституционни постъпки. За

това той прѣдлага щото комиссията да иде часъ по скоро и ако г. Саллабашевъ се отказва, то да се избере още единъ членъ. Пристихва се до избиранieto на още единъ членъ.

Избира се съ тайно гласоподавание г. Минковъ.

Г-нъ Прѣдсѣдателътъ дава отпущъ за $\frac{1}{2}$ часъ.

Слѣдъ истичанието на отпущкътъ.

Г-нъ Д-ръ Хакановъ взима думата и казва, че комиссията е ходила при г. Главний Управителъ и отъ разговорътъ ни съ него, тя е заключила, че той нѣма намѣрение да отстъпи отъ своето рѣшение и настоява да се приематъ условията и на двамата специалисти, защото и двамата ги считалъ за твърдѣ необходими. Единия да ни показва какъ трѣбва да оплодотворяваме естественитѣ богатства на страната ни, а другия за финанцитѣ, какъ трѣбва да ги управляваме. На прѣдставлението на комиссията, че той е длъженъ да вземе прѣдъ видъ срѣдствата, съ които располага Областьта, Негово Високопрѣвѣсходителство отговорилъ, че въ тоя случай той нѣма за какво да се колебае, защото вѣрва, че работи въ полза на добръ разбиранитѣ интереси на страната и защото върху него като Главенъ Управителъ, пада всичката отговорностъ, за недобрий ходъ на работитѣ въ тоя или она клонъ на управлението. Колкото за писмото му до Пост. Комитетъ, той забѣлѣжалъ, че само тогива би приелъ да оттегли това писмо, когато Комитетътъ се съгласи да оттегли писмото си, съ което му извѣстяваше, че неприема условията на специалиста финансистъ, защото мислилъ, че може да се намѣри другъ по съ износни за страната условия. Въ заключение, казва г. Д-ръ Хакановъ, комиссията ако и да му забѣлѣжи, че, той може да свика извънредна сесия, ако мисли, че Комитетътъ му прави прѣпятствие, излѣзе съ убѣждението, че поне за сега не е възможно да се повлияе за да измѣни своето рѣшение.

Г-нъ Прѣдсѣдателътъ мисли, че подиръ тая постъпка Пост. Комитетъ е длъженъ да защити правата на Областьта, а съ това да се избави отъ голѣмата отговорностъ, която тѣй незаслужено искатъ да струпатъ върху му. Той прѣдлага прочее да се пристъпи къмъ избиранieto на една двочленна или трочленна комиссия, която да се натовари съ изработванието на единъ актъ, направенъ по духътъ на вчерашнитѣ и днешнитѣ разисквания, който да се испрати на г. Главний Управителъ като отговоръ на послѣдното му писмо по тоя прѣдмѣтъ и да се остави прѣписъ въ архивитѣ на канцеларията, та въ бѣдѣ да се знае какво е работилъ Комитетъ и какво поведение е държалъ въ случайтъ когато се е посѣгвало върху правата на които се радва тая страна.

Г-нъ Величковъ желае да знае дали неще бѣде добръ да се отпрати по една депеша до всичкитѣ господа прѣдставители изъ Областьта, съ които да имъ се извѣсти, че Генералъ Губернатора иска настоятелно двама специалисти за съвѣтници при Дирекцията на Финанцитѣ и при Дирекцията на Общитѣ Сгради и пр. и заплашва Комитетъ да се отнесе до Великитѣ Сили за да иска стеснение на правата му, въ случай че той не се съгласи да му ги отетжни.

Г-да Д-ръ Хакановъ и Д-ръ Янкуловъ не сж съгласни съ мнѣнието на г. Величкова, защото мислятъ, че положението не е тѣй обтегнато и застрашително

щото да се принудимъ да се отнесемъ веднага до прѣдставителитѣ за да искаме миѣнието върху единъ въпросъ, който може би най послѣ да се свърши по единъ начинъ удовлетворителенъ за Постоянний Комитетъ. Тѣ казватъ това защото при свижданieto си Генералъ Губернатора не има се видѣлъ тъй сърдитъ и ядосанъ, както можеше да се прѣдположи отъ самото съдържание на писмото му и защото подиръ тоя дълъгъ разговоръ може би той да се съгласи да измѣни въ нѣкои точки своето рѣшение.

По прѣдложение на г. Минкова въпросътъ се отлага за утрѣшното заседание и г. Прѣдсѣдателятъ затваря заседанието на 6¹/₂ часа вечерта.

Прѣдсѣдатель: Георги Груевъ

Подпрѣдсѣдатель: Д-ръ Чомаковъ

Секретаръ: К. Калчевъ